

könyvül szolgáljon, erdőbirtokosok, jószágigazgatók és gazdatisztek a szükségletüknek megfelelő ismereteket belőle merithessék és végül főiskolai képzettséggel nem bíró erdőtisztek és erdészeti alkalmazottak azt ismereteik gyarapítására felhasználhassák.

A mű irálya legyen könnyen érthető; az előadottak szemléltetővé tétele végett fényképek és rajzok csatolandók.

A mű terjedelme a mintegy 50, 16 oldalas ivet lehetőleg ne haladja túl.

A pályadíj 2000 korona a Deák Ferencz alapítványból.

Az idegen kézzel leirt, jeligével ellátott pályamunkák az író nevét rejtő jeligés levéllel együtt „pályamű“ felirattal megjelölt borítékba zárva 1906. április hó 30-ig az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalához küldendő be.

A pályamű csakis abszolút becsü munkának adatik ki.

A pályamunkára az Országos Erdészeti Egyesület alapszabályainak a Deák Ferencz alapítványra vonatkozó határozatai teljes érvénnyel bírnak.

Budapest, 1903. december hó 21-én.

A titkári hivatal.

IRODALOM.

I. Lapszemle.

Oroszország futóhomok területe egy röpirat szerint, a melyet az orosz földmivelésügyi miniszterium erdészeti osztálya adott ki s a melyet Knüpfker államtanácsos a Zeitschrift f. Forst- u. Jagdwesen m. é. augusztusi füzetében ismertet, mintegy 4 millió desjatin kiterjedésű és évről-évre szaporodik. (1 desj. = 1.092526 ha.) Woronesch kerületben szerzett adatok szerint a futóhomokos területek a homok tovarépülése által évenként 1%-kal nagyobbodnak. Ha ezt az adatot általánosítjuk, akkor az európai Oroszországban évenként 40000 desjatin termékeny területet borít el a futóhomok. Sok helyen azonban még sokkal rohamosabb a futóhomok terjeszkedése (5—8% évenként). Ha már most számításba vesszük, hogy 1 desj. homokmentes mezőgazdasági talaj legalább 100 rubel, a homokkal borított terület ellenben csak 20 rubel értékkel bír, akkor

az ujonnan elborított 40000 desj. területen 3.200,000 rubel az értékcsökkenés. A wóroneschi kerületben fekvő Terechowo nevű falu határában a kataszter 1802-ben 147 desj. homokterületet mutat ki, ellenben jelenleg már több, mint 1600 desj. területet borít a futóhomok. Pedig azon a vidéken egy desj. homokmentes föld ára legalább 250 rubel.

Ily körülmények között az orosz kormány az utóbbi években nagy erőfeszítéseket tesz a futóhomok megkötése körül s e célra külön erdőtiszti személyzetet rendelt ki, mely ez idő szerint már 15 kormányzósági kerületben működik és faültetési ünnepélyek (arborday) rendezésével is igyekszik a földmives nép körében az erdősítésnek híveket szerezni. 1898-ban 1000, 1899-ben 3699, 1900-ban 4322, 1901-ben 11,666 és 1902-ben 10,000 desjatin homokterületet erdősítettek be, többnyire őszi ültetéssel. Az ültetésre legkiterjedtebb mértékben a kaspi-füzet használják, mely korán hasznosítható. Azonkívül erdei fenyő, nyár, ákác és más fa- és cserjecsemetéket ültetnek.

Kereskedelmi csemetekertek Németországban. Schwarz Sándor bajor állami erdőtiszt a Forstwissenschaftliches Centralblatt múlt évi 9. és 10. füzetében ismerteti azoknak a nagy-kiterjedésű kereskedelmi csemetekerteknek az üzemét, a melyek Schleswig-Holstein tartományban, Halstenbeck helységben vannak (Hamburg közelében). A csemetenevelés azon a vidéken, a mely teljesen sík fekvésű és laza, homokos talajjal bír, már régi keletű. A múlt század 20-as éveiben létesítette egy Pein nevű ember az első faiskolát, a melyben azonban nem erdei csemetéket, hanem a hamburgi diszkertek számára nevelt fácskákat. Később erdei csemeték neveléséhez is hozzáfogott s üzemét tetemesen kibővítette.

A Heins fiai cégét 1860-ban alapította a mostani birtokosok atyja. Ez idő szerint a Heins J. fiai cég 60 ha., Pein Vilmos több mint 70 ha., E. F. Pein 30 ha. csemetekerttel bír. Ezek mellett azonban még sok kisebb csemetekert és faiskola-vállalat létezik s azon a vidéken egyáltalában mindenki csemeteneveléssel foglalkozik. A házak mellett kertekben mindenütt erdei csemetéket látunk. Ezeket gyakran a nagyobb faiskola-tulajdonosok adják ki a kisebb termelőknek iskolázás céljából és kötelezik magukat az iskolázott csemetéknek megfelelő árban való visszaváltására.

A környéken erdő alig van, a csemetéket tehát mind nagyobb

távolságokra szállítják. Halstenbeckből a legtöbb csemetét a német birodalom különféle tájaira, Schweizba és Ausztriába szállítják. Az üzem a legkülönfélébb fenyő- és lombfanemekre terjed ki, bel- és külföldiekre. A szállítás a kisebb csemetéknél kerek fűzfakosarakban történik. Heins fiai az 1902. évben 16 millió lombfát, 103 millió fenyőfélért, $\frac{1}{2}$ millió gyümölcsfa alanyt, a sövény-csemetéket beleszámítva összesen 121 millió csemetét küldtek szét.

Az elárusított csemeték többnyire kifogástalan minőségűek.

II. Könyvismertetések.

Magyarország vármegyéi és városai. Gömör-Kishont vármegye. Abból a nagy monografiából, a mely Magyarország ezredéves ünnepe alkalmából dr. *Borovszky* Samu szerkesztésében megindult, a mult év őszével egy újabb kötet jelent meg, a mely Gömör-Kishont vármegyét tárgyalja. Érdeklődéssel vetjük a vaskos kötetet kezünkbe, kutatva, mily tér jutott benne az erdőgazdaságnak, a melyről tudtuk, hogy Gömör vármegye gazdasági életében jelentékeny szerepet visz, hiszen Gömör egyike erdőkben legdusabb vidékeinknek s erdeinek nagy része régóta gondos ápolásban részesül, az erdő ott tehát nemcsak *hivatott* arra, hogy elsőrendű gazdasági tényező legyen, hanem állapotánál fogva legnagyobb részt *alkalmas* is, hogy e hivatását betöltse.

Már az előszóban, a mely gróf *Andrássy* Géza tollából ered, megnyugvást nyertünk arra, hogy e kötetben az erdőgazdaság nemcsak mintegy járulékosan fog felemlítettetni, hanem részletesebb méltatásban részesül. E megnyugvást, e reményt azon sorokból meritettük, a melyekben gróf *Andrássy* Géza szép szavakkal méltatja az erdőt, a melyek különösen az ő tollából eredve birnak nagy súlylyal. Nem is tagadhatjuk meg magunktól azt az óhajt, hogy e meggyőződésből eredő fenkölt sorokat az Erdészeti Lapok olvasóival meg ne ismertessük:

„ És van erdősége annyi, hogy messze földön ritkitja párját. Szándékosan hagytam utóljára az erdőt, hogy e kedves tárgynál annál tovább időzhessek. Az erdő nem csupán azért becses előttem, mert jótékony hatása van az éghajlati viszonyokra, mert mérsékli az esőnek és hóviznek a völgyekbe való áradását

és mert okszerű gazdálkodás mellett szép hasznot is hajt, hanem azért is, mert gyermekkorom óta benne élvén, alkalmam volt azt megismerni és megszeretni. Az az ember idegeit annyira megnyugtató, jótékony érzés sehol másutt fel nem található, mint ózondús erdőségeink csendjében, a fák és lombok változatosságában, a tisztások növényzetének szinpompájában, a véletlenül meglepett és megfigyelt madár- és állatvilágban. Mindez mindenkor tiszta, zavartalan élvezetet nyújtott nekem és üdítőleg hatott testemre-lelkemre egyaránt.“

Nemde oly szavak ezek, a melyek minden magyar erdőgazda szívében visszhangra kelnek és azt az óhajt fakasztják, vajha minden erdőbirtokosunk ily meleg szeretettel és benső érzéssel viseltetnék az erdő iránt! Mert aki így gondolkozik az erdőről, az kell, hogy annak gondos ápolója és hasznosítója is legyen.

A monografia ezen kötetének munkatársai között ott találjuk *Dénes Géza* uradalmi erdőfelügyelőt és *Hering Samu* Coburg hgi erdőmestert, a kiknek szakavatott tollából ered a gömörmezei erdészeti és vadászati viszonyok leírása. Az erdészet 23, a vadászat 7 nagy 4° oldalon tárgyalatik. Ha a bíráló pártatlan szemével is tekintjük ezt a leírást, akkor megjegyzésünk legfeljebb arra lehet, hogy az általános erdőgazdasági viszonyok ismertetése kissé rövid, de e hiányt pótolja a nagyobb uradalmak erdőgazdaságának annál elismerésre méltóbb tüzetes leírása, a mely számos oly értékes adatot tartalmaz, a melyre monografikus leírásaink rendszerint nem terjeszkednek ki. Ilyenek első sorban az egyes uradalmakra vonatkozó történelmi adatok, továbbá a munkásviszonyokra, a munkaszükségletre, a napszámbérek nagyságára, a termelési és szállítási egységárakra és a faárakra vonatkozó adatok. Így pl. megtudjuk, hogy a 88725 k. h. kiterjedésű murányi uradalomban 800 favágó, 870 fafuvaros, 160 szénégető és fuvaros, 220 állandó fűrész munkás és 100 rönkhengerítő talál foglalkozást, hogy az erdősítések évenként körülbelül 50.000 munkanapot igényelnek 64—84 f. női napszám mellett stb. A nagyobb erdőbirtokok ily teljes, több tekintetben uttörő leírása a szerzők határozott érdeme, a mely művüknek mint forrásmunkának is maradandó értéket biztosít.

Bund Károly.

Incendies en forêt. (Erdei tüzek.) Irta Jaquot A. erdőmester. Nancy Berger-Levrault et Cie. 1903.

Franciaországban az erdei tüzek igen gyakoriak és nagy károkat okoznak úgy a terjedelmes fekete fenyő-ültetésekben, mint a délen előforduló, tengerparti fenyőből és paratölgyből alkotott erdőségekben. Ez utóbbiakra azonban ez a mű nem terjeszkedik ki. Csakis az erdei tüzek gyakorisága magyarázza meg azt, hogy a szerző nekik külön könyvet szentel, a mely 400 nyolczadrétű oldalra terjed.

A mű az erdei tüzekre vonatkozó törvényeken és kormányrendeleteken kívül főleg az erdei tüzek által okozott károk becsülésének módjával és a kártérítés megállapításával foglalkozik, e téren azonban nagyrészt megtámadható, kifogásolható elvekből indul ki. Így pl. a talaj értékét csakis mezőgazdasági földek értékével való összehasonlítás útján kívánja megállapítani, a gazdasági érték szokásos meghatározását teljesen elveti.

III. A könyvpiacz új termékei.

Lorey: Az erdőgazdaság kézikönyve. (Lorey's Handbuch der Forstwissenschaft.) II. javított és bővített kiadás. Kiadta dr. Stötzer Hermann titk. főerdőtanácsos, az eisenachi erdészeti tanintézet igazgatója. 4 kötet. Ára 60 K.

Fürst: Illusztrirtes Forst- und Jagdlexikon. (Erdészeti és vadászati lexikon.) II. átdolgozott kiadás. 1 kötet, nagy 8°, 916 oldal, 860 ábrával. Berlin. Parey Pál kiadása. Ára 20 márka.

KÜLFÖLDI EGYESÜLETEKBŐL.

Az alpesvidéki erdőbirtokosok és fatermelők gyülekezete **Klagenfurtban**. Mult évi december hó 19-én Klagenfurtban nagy látogatottságnak örvendő gyűlést tartottak az alpesi tartományok (Tirol, Karinthia, Krajna, Styria) erdőgazdái, a melyen a bószniai fa versenyével foglalkoztak és az ellen erélyesen tiltakoztak. A gyűlésen Longo báró, a tiroli erdészeti egyesület einöke einökölt, az ügy elő-